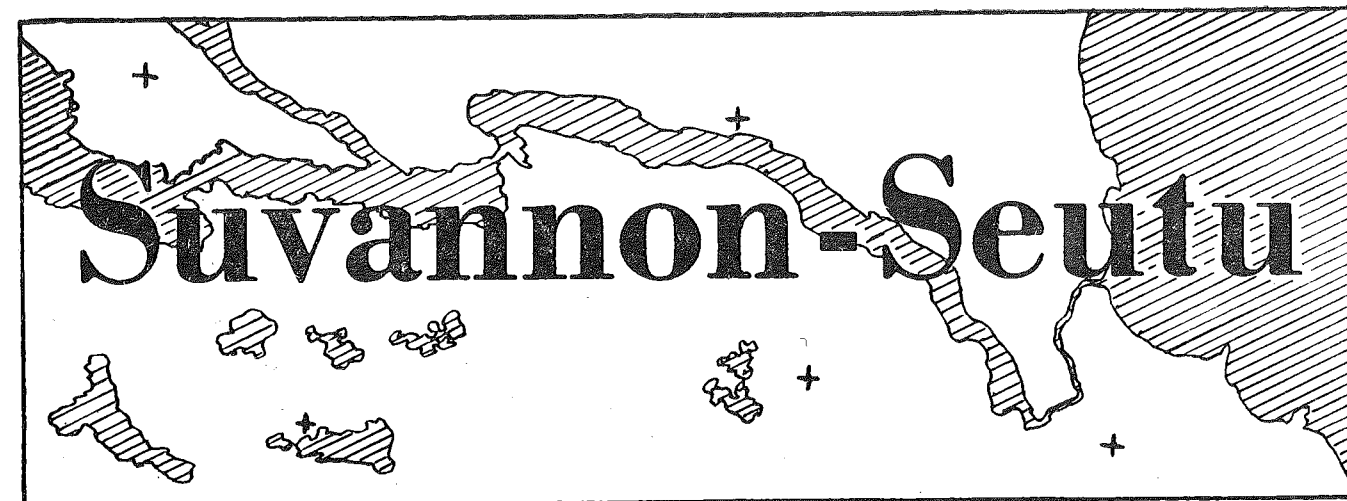

N:o 1 HELMIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1966

Talvinen näkymä Röykkylästä

Valoisin muistoin 1966

Kun tämä Suvannon Seutu tulee kotiimme ja avaamme sen ensi lehden, joudumme heti muistoissamme Sakkolan pitäjän ja seurakunnan keskustaan, — kirkolle, ja silloin mielemme käy pyhäiseksi. Muistamme kohta, miten monta kertaa me tapaisimme toisemme siellä jo lapsuudessamme ja sitten nuoruutemme herkinä päivinä. Oli kulkusten kilinää ja valojen välkettä jouluna, oli pitkäperjantaina ja pääsiäisenä kuhinaa ja tungosta kirkkomäellä, mutta itse temppelissä voimakasta virrenveisuuta ja harrasta mieltä saarnoineen ja alttaripalveluksineen. Oli rippikoulun ikimuistoiset ajat ensi ehtoollisineen, lupauksineen. Oli vihkipäivämme. Oli rakkaan omaisemme mielen murtava hautauspäivä. Oli niin monenlaista mieleenjäävää tuolla kirkolla, "tapulin varjossa". Nuoruutemme kihupyhätkin kilpailuineen, kun niitä nyt muistelemme, liittyvät usein parhaimpien muistojemme ketjuun, vaikka kirkossakin saattoi jäädä joskus käymättä, eiväthän sinne kaikki sopineetkaan. Tuo kirkkomäki avarine näköaloineen aivan kuin johdatti mielemme arkisesta pyhempään.

Saattaahan joku huomauttaa, että tyttöjähan te pojat vain siellä sil-

mäilette, ettekä muuta. Mutta sopinee vastata että tuskinpa tuo Sakkolan tyttärien katsominen nyt sitä kaikkein pahinta oli. Eivätköhän vain heistä useimmat ole osoittautuneet sittemmin naisiksi, joita sopi kyllä katsella ja ajatella kuin kotinsa tulevaksi emännäksi. Varsinkin, mitä kodin ja kristillisyyden vaalimiseen tulee, heistä voi esittää pitkän rivin aivan maan ensimmäisiin kuuluviksi. He ovat kasvattaneet ja kouluttaneet yhdessä puolisoitten kanssa sellaisen polven uutta nuorisoa, jossa ei ole häpeämistä. Tosin välillä on voinut olla aikoja, jolloin äidin mieli on masentunut: Hukkaanko ovat kaikki heikot huokaukseni heidän puolestaan menneet, hukkaanko kaikki ponnisteluni? Mutta raskasta aikaa on sitten seurunnut kirkastuva aamu. Ei, ei ole mennyt hukkaan. Hänestä tulee sitten mies. Hänestä tulee sittenkin kunnon nainen. Mutta tämä aika on vain paljon vaikeampi kuin minun nuoruudessani. Meidät kokosi Sakkolassa kirkko. Se levitti mieleemme ja tiellemme valoa silloinkin, kun kuljimme sen ohi sunnuntaisin myöhään kotiimme. Se muistutti meille, että olette Jumalalle kuuluvia ihmisiä. Hän on teidät luonut. Hän on teidät Poikansa

kalliilla verellä lunastanut synnistä, kuolemasta ja pahan vallasta. Hän on teidät jo pyhässä kasteessa vihkinnyt itselleen. Hän on valmistanut teille kodin ylhäältä. Hän tahtoo myös olla valkeutenne pimeässä, lohdutuksenne murheessa, voimanne heikkoudessa ja ystävänne yksinäisyydessänne. Älkää jättäkö häntä.

Ja, mitenkä oli, ikätoverini? Eikö usein siten, että kun pääsimme kotiin, mielemme kävi herkäksi. Emme nukkuneetkaan heti. Piti jäädä vuoteeseen valvomaan ja ajattelemaan. Ja siinä sitten, kenenkään näkemättä, me ristimme hiljaa kätemme ja puhuimme asiamme, ehkä harmillisen, mutta ehkä vain kauriin ja kirkkaan toivomuksemme Jumalallemme.

Näin sitten astuimme elämään tapulin varjosta ja huomasimme, että tuo varjo oli ollut kirkkautta. Ja mitä useammat vuodet ovat vierineet, sitä kirkkaammaksi tuo varjo on meille käynyt.

Siellähän se oli jouluistammekin valoisin ja kirkkain, siellä uuden vuoden kynttilämme leppoissimmat. Ja kun oikein tarkkaan muistelemme, niin se paras, mikä meissäkin ehkä saa ajoittain vallan, on alkuaan sieltä, tapulin varjosta.

Siellähän meille opetettiin tuntemaan se rakkaus, joka on puhdas, pyyteeton ja ijaaninen. On riittänyt ja riittää edellenkin — minullekin. Tänäkin vuotena 1966. Näissä merkeissä ja elämäni rakkaimmissa ja rikkaimmissa muistoissa, tervehdykseni.

Martti V. Tenkanen.

Suanto- Säätiön jakamat opintoavustukset

ovat haettavissa helmikuun aikana. Avustuksien jaosta päättää maaliskuussa kokoontuva säätiön valtuuskunta. Hakemuksissa on selvästi selostettava: missä oppilaitoksessa opiskelee, missä Sakkolan kylässä vanhemmat ovat olleet kirjoilla 31.11.1939 tai 1944, paljonko on säätiöltä saanut aikaisemmin avustusta sekä tarkka nykyinen osoite. Myönnetty avustus lähetetään pankkisiirtona tai postin välityksellä ennen huhtikuun loppua.

Hakemukset lähetetään osoitteella: Yrjö Raaska Lempäälä Mantere. Kaikkia opintoavustuksista kiinnostuneita pyydetään seuraamaan Suvannon Seudussa olevia tiedoituksia hankalan kirjeenvaihdon välttämiseksi. Avustuksia koskevat tiedotukset julkaistaan vain tässä lehdessä.

Suvanto-Säätiö

Uudenvuoden ajatuksia

Vuodet ovat kuin renkaita, jotka liittyvät toinen toisensa jälkeen elämämme ketjuun. Monet vuodet kulkevat ohitsemme samanlaisina, mutta toiset niistä kasaavat eteemme suruja ja iloja tavallista enemmän.

Vuoden vaihtuessa katsomme usein taaksemme, muistelemme sitä, mitä olemme saaneet aikaan ja mitä on jäänyt tekemättä. Ehkä on ollut paljon laiminlyöntejäkin, mutta mikä on mennyt niin sitä ei saa enää koskaan takaisin.

Vuodenvaihteen aikana teemme myös usein hyviä lupauksia, mutta yhtä nopeasti kuin ne ovat syntyneet, yhtä helposti ne unohtuvat, ja elämä jatkuu entiseen tapansa.

Mutta jos olemme aloittaneet jonkun pitempiäaikaisen yrityksen, olkoon se sitten suurempi rakennustyö, opiskelu tai vaikka suon kui-

vaus, ei vuosien vaihtuminen siihen paljoakaan vaikuta. Me ponnistellemme hellittämättömästi päämääräämme hyväksi.

Näin pitää ollakin, sillä se on ponnistelu ja työ, joka vie kehitystä täällä maailmassa eteenpäin. Ponnistelu ja työ antaa arvon myös yksityisen ihmisen elämälle.

On vaikeata kuvata sitä hyvänolon ja tyytyväisyyden tunnetta, jonka koemme saadaksemme jonkun pitkäaikaisen yrityksen loppuunviedyksi. Erityisesti karjalaiset ovat kokeneet tämän, sillä he ovat joutuneet tekemään työtä ja ponnistelemaan tavallista enemmän. Menettäessään entisen kotiseutunsa he saivat raivata ja rakentaa, tehdä paljon työtä ennenkuin olivat saaneet uudet elintilansa asuttavaan kuntoon. Ei silloin katsottu päivän pituutta vaan koko perheen voimal-

la työskenneltiin saman päämäärän hyväksi. Kun sitten tavoite saavutettiin, oli ilo ja tyytyväisyys sitä suurempi, mitä enemmän työtä se oli vaatinut.

Nyt ovat jo ne urakat takanapäin ja monet ovat jättäneet talonsa nuoremmalle sukupolvelle. Mutta tälläkin sukupolvella ovat omat tehtävänsä ja päämääränsä, mitä kohti he yrittävät.

Kehitys on muutamissa vuosikymmenissä harpannut eteenpäin enemmän kuin aikaisemmin vuosisadoissa, ja nykyisellä sukupolvella on tekemistä pysyäkseen ajan mukana.

Näin asettaa jokainen vuosi ihmiselle omat tavoitteensa, olkoot ne sitten henkisiä tai aineellisia ja hänen on ratkaistava ne omalla tavallaan.

I. K.

Pienjoulu Helsingis Sakkula viisii

Nii — peäkaupungi sakkuloisilki ol toas joulu, tok voa iha pien sel-lane. Olha sitä tok hiuka suurem-maks oatelt sillo ko Kestkartano suur heäsal tilattii perentak-illaks, joulukuu kolmanneks. Yle äijält sin ei voa sakkuloisii soatu — puolet tuolilois näet töröttii tyhjilteä. Mut on se vällej sillieki, jot jos Helsingis meinoap pienjoulujuhloa soaha enemmän väkkie, se o piittävä jos-sai muus ko joulukuus. Niitä ko näet o usjemmat pienet joulut sam-an iltan — ja joka ilta. Monjoat olliit kuiteki katsoniet sakkulois joulun mukavammaks ko helsinkiläis isäntihies. Toist toas toisippäi.

Kestkartano ol kuitenkin sinä pe-rentakiltan pyhitetty sakkuloisuus-vel: sakkuloiskaskut ja -tarinat käi-vät kilpoa jouluhutu ja torttukohvi kans kaikis pöyvis mis väkkie suin-ki istu. Sakkuloispoika Aulis Airtto kamroatteinnie laulel ja laulatti toisiiki. Soatii kuulla kantaesityski laulust, minkä Airtto itse ol tehnt. Sen viimeine, varsinaine sakkulois-

koakkuu sil roasoa. Mutä älkeä värsy ol syntynt vast iellisen iltan. Nii — ja sit ol Pursiais-Onni tult Lahest kaskuloinie ja porsoakuvie. Pitkäst aikoa soatii nähä ko sakkulaporsoat tekkiit kauppoas ko konsannoa ennenvanhoa.

Mut kumma parisniekka se Onni ol: samalaise lootallisen ko heä niitä kipsorsaita helsinkiläisilmoi, saman määrän porsasta heä vei mennessä kotihie — oikijoa lihalista porsasta!

A täl viisii se käi: juhlakustan-nuksii ol määrä peitellä joulukin-ku ja joulukoaku myönnil. Kinku kans pit pitteä arpajaiset ja koak-ku myyvä amerikkalaisel huutopau-pal. Ens kertoa mie olin sellaises huutokaupas ja siint mie nyt tari-noin teilleki.

Seura puhejohtaja Seäksjärve Lassi alko meklariks ja määräs kaks markkoa koaku pohjahinnaks. Pursiais-Onni huus markan lissee ja makso sen ja sai kiinnityksen

luulkoa jot heä ois koakkuu soant sil tai toiselkoa markal. Niitä mark-koi huuveitti marka peäl nii sukkeloa ko kaks rahastajatyttö ker-kes kerreämeä ja kiinitys ol ain viimisel huuvol. Panokset alko muuttuu marka osiks, mut huuta-misest ei voa meinant tulla loppuu. Viho viime meklarin pit katsuo kellost meäraaika millo kopahuttoa ja viimisel maksajal, jolleki Pit-käsel se koakku män.

Ko koaku kauppoamine kerra käi nii lustist, ni kinkku pit markki-noija samal viisii. Meklar panki meäraajan alust pittäi, mut ko aja pittuutta ei tietäniet muut, ni kil-pahuuto senku kiihty. Nii se sit käi. jot onni potkas Onnii koko kinku voimal.

Lopus peästii viel kalenoihe mak-kuu ko Monose Matti peästel hanu-ristoa välist tuntiellista, välist toas kipereä jakaperoa ko porsoa sa-paruo.

Eka Karppanen

Pikakäynnillä Jyväskylässä

Jyväskylän kaupunki sijaitsee keskellä Suomea kirjaimellisesti katsoen ja sillä on tärkeä merkitys koko maata ajatellen. Aikaisemmin Jyväskylä tunnettiin koulukaupunkina, "Suomen Ateenana". Siellä oli maamme ensimmäinen seminaari, joka valmisti kansakoulunopettajia. Opettajakorkeakoulu on siellä vieläkin sekä suuri määrä monenlaisia muitakin kouluja, joiden luetteleminen ei liene tässä tarpeellista.

Kaupunki on sijoittunut mäkiseen maastoon Jyväsjärven rannalle. Keskellä kaupunkia on korkea kukkula, jonka laelle on rakennettu vesitorni ja sen yläpuolelle on sijoitettu näkötorni. Täältä on esteetön näköala yli kaupungin. Täältä näkee myös laajalti sitä ympäröivää

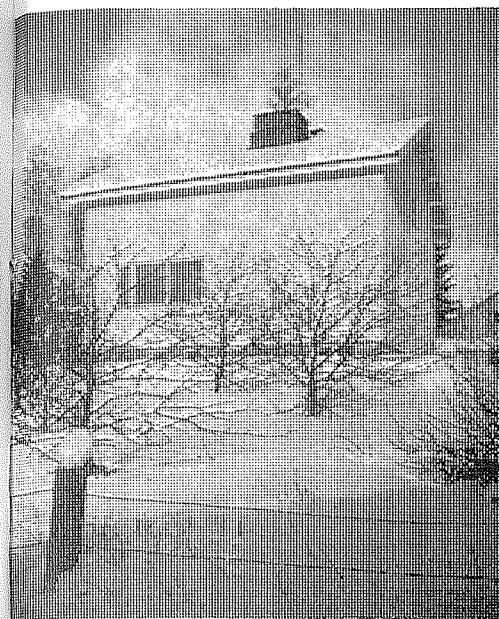
maastoa metsiä, järviä ja kukku-loita.

Eräänä syksyisenä sunnuntaina lähdin Suvannon Seudun edustajana tervehtimään Jyväskylässä asuvia entisiä sakkolalaisia. Matkani suuntautui ensimmäiseksi Yrjö Pitkäsén luo, joka muutamia vuosia kirjoitti säännöllisesti lehteemme nimimerkillä Ylli. Yrjö Pitkästä on koetellut ankara sairaus, joka sai alkunsa tapaturmasta. Häntä leikkattiin viimeksi selkärangasta noin vuosi takaperin ja hän on vieläkin toipilaana liikkuu kainalosuojien avulla. Hänellä on sievä omakotitalo Köhniön kadulla Pieksänmäelle vievän rautatien varressa. Muistamme Yrjö Pitkäsén omalaatuisen huumorin esittäjänä. Vieläkin on

hänellä iloinen luonteenlaatu jäljellä. Hän on asunut Jyväskylässä talvisodasta lähtien, jolloin hän tuli Valmetin palvelukseen. Jyväskylä on muodostunut hänelle kotikaupungiksi siitäkin syystä että hänen äitinsä ja sisarensa Esteri ovat saaneet viimeisen leposijansa kaupungin hautausmaassa.

Yrjön vanhempi sisar Linda asuu myös Jyväskylässä. Hänen nykyinen sukunimensä on Karjalainen.

Seuraavana aamuna kävin tervehtimässä Tauno Karjaa, kotoisin Petäjärveltä. Hänkin on asunut Jyväskylässä talvisodasta saakka ja on ollut koko ajan kaupungin töissä. Hänkin omistaa sievän omakotitalon. Armas Leppänen Hovinky-

Yrjö Pitkäsén omakotitalo.

lästä asuu myös Jyväskylässä ja on Tourulan tehtailla työssä.

Kävin myös vieraisilla aseteknikko Soini Karjalaisen kauniissa kodissa keskikaupungilla. Hän on muuttanut Jyväskylään 1950 ja toimii puolustuslaitoksella toimitettavien töiden tarkastajana Tourulan ja Valmetin tehtailla. Soini Karjalainen on myös usein kirjoittanut Suvannon Seutuun sekä toimii leh-

temme asiamiehenä. Hän kuljetti minua autollaan ympäri kaupunkia, josta lausun parhaimmat kiitokseni. Jyväskylässä asuvista sakkolalaisista hän kertoi seuraavaa. Armas Holttinen Haitemaasta toimii kauppaedustajana, myy erilaisia maatalouskoneita, on muuttanut Jyväskylään jo ennen sotia. Myös Eino Kuisma Haitemaasta, Manu Kuisman poika toimii lämmittäjänä Tourulan tehtailla. Leskirouva Rauha Raitava (ent. Naskali) asuu myös täällä. Hänen miehensä Heikki on kuollut muutamia vuosia sitten oli mm. vapaussoturi. Kaupungin palokunnassa palvelee Lauri Iita-aho (Naskali).

Tapasin myös pankkivirkailija Helmi Sipposen, entisiä kiviniemeläisiä. Hän asuu yksin tilavassa osakkeessaan, sillä hänen isänsä, äitinsä ja Aino-sisarensa ovat saaneet paikkansa Jyväskylän hautausmaassa. Helmi Sipposen setä Mikko Sipponen oli Taulumäen kirkon kanttorina monia vuosikymmeniä ennen sotia. Hän oli myös Jyväskylän Kunnan Säästöpankin johtajana yli kaksikymmentä vuotta, kuoli 1955.

Muita entisiä kiviniemeläisiä asuu Jyväskylässä mm. Kaisa Tuppurai-

nen os. Sykkä on soteleski. Edit Naski, entinen Kukkonen myy kukkia kaupungin torilla. Anni Rytty, Juho Rytyn leski asuu myös Jyväskylässä. Lauri Sipiläinen on puhelinlaitoksen palveluksessa. Hän on viulunsoittaja Albert Sipiläisen poika.

Vaajakoskella, Jyväskylän välitörmässä läheisyydessä on kansakoulunopettaja Pekka Käppi. Hän on ylioppilas ja toimensa ohella opiskelee jatkuvasti päämääränä maisterin titteli. Myös hänen kynänsä tuotteita olemme saaneet lukea Suvannon Seudusta.

Vielä kävin tervehtimässä kiviniemeläistä Eemil Kekkiä, "Kalamatin" poikaa. Hän on autonkuljettajana posti- ja lennätinhallituksen palveluksessa. Hänellä on myös osake ihan kaupungin keskustassa.

Autoilija Tauno Huuskan tytär Marja-Liisa nyk. Lehtonen on myös Jyväskylässä sijaitsevan Nisulan Osuuskassan virkailijana.

Mahdollisesti monia muitakin sakkolalaisia on asettunut Jyväskylään, joita tapaamani henkilöt eivät tunteneet tai muistaneet.

Näin on monia pitäjämme asukkaita asettunut asumaan tänne Keski-Suomen vireään koulu- ja tehdaskaupunkiin, josta ovat saaneet työ- ja asuinpaikan. Suurimmista tehtaista tässä kaupungissa voi mainita Valmetin ja Tourulan tehtaat, jotka tarjoavat työpaikan tuhansille ihmisille. Muitakin tehtaita täällä on kuten Kankaan paperitehdas, Vilh. Schaumannin Vaneritehdas, Kannisen Pukutehdas, Karjalan Puku, ym.

Jyväskylän asukasluku on noin 52 000 henkeä ja kasvaa jatkuvasti niinkuin tapahtuu yleisesti maamme kaupungeissa.

Hyvin moni Sakkolankin nuoremman polven asukkaista on joutunut jättämään isänsä elinkeinon maanviljelyksen ja löytänyt elämäntehävänsä asutuskeskuksissa muiden ammattien piiristä.

Jyväskylää näkötorista katsottuna.

Muistaha mie

A muistattaks työ viel sielt Hai-termoast sitä Naskali Yllyö? Yllö olj sellane vähäläntä juureva ja ikkaiseksie ihmie pirtijä äijä ja erittäi leikkisä niiki vanhaks mieheks.

Mie oli viel sellane poja naskal ko Yllö käi ain meil isävainoa kans uhhoilemas ja meitä lapsii kiusoamas. Heä ko ol sellane oikei nuore luontone ja sukkela ni myö lapset ei tahottu keritä pakkua ko heä tapas kii ja sit uhkail kovast, mut ehä heä millokoa teht mitteä pah-hoa lapsil eikä kellekkeä, mut sitä pit telmii ja peuhata.

Joskusha sattu nii jot piipu rassil, mikä riippuu tupakkapussi nauha peäs, viuhaht ja vahingos sattu käymeäki vähä kipijäst ni silt varalt pit vähä niiko olla varullua ja yritteä voa tehä kiusoa hänel päi ja sekös meitä nauratti, jos satut-tii soamaa vähä niiko lainoa mak-esttuum, mut ei Yllö siint olt miks-olloakoa.

Mut miuha pit oikijastoa hoastoa niist Yllö Pietäri reisuloist. Yllö ko ol sellane parisniekka — olha niitä siel parisniekkoi muitaki Sakku-las vaik kui monta, mut Yllö ol heist yks. Hänel ol peä ammattin käyvä kylilt ostamas lehmii ja vas-koi ja mitä tahoja loahd elukkoii ja sit koton ne teurastoa ja viijä lihat Pietärii. Veihä heä sin muu-taki, mitä voa siel tarvitsiit ja kyl-hä sellases kaupungis paljo tar-vittoa, nii ja mil sai rahhoa. Yllö ko ol nii kova sen raha perreä heä vei kevät kesäl mörskylöi talvel liuhkii ja voita ja voita ja tais joskus viijä porsaitaki, vaik porsas parisniekatha olliit kyl luku erik-sie.

Tätä touhuu heä harrast ain siihe ast ko tul se kaheksatoist kapina ja raja män kii ja sen jälkie sin ei olt asjoa, mut Yllö elel sen jäl-kie muitoloissoa ja kertoili niist reisuloistoa ja niitä juttuloi riittiki

vaik ois joutant päiväkaupal niitä kuuntelemmaa, se ko ol nii hänel sellane syväme asja ja nii lähheine mone kymmene vuuve elämykset ja muistot näes.

Usjast miehet sannoit, jos ei olt mitteä tärkijämpeä mihi männä, koittiit jot männeä Yllö jututtam-jot eiks männä täst Pietärii (tar-moa) olha ne usjamp kuult jo ehkä monnieki kertoa, mut mänhä siin aika mukavast ja ko Yllö osas niitä väritteä ain vähä uusil vivahteil ni sitä kuuntel monast oikei mielelleä ko Yllö hoastel esmerkiks täl vii-sii:

Se ol sil viisii ko mie oli ostant tuolt pyhäjärve puolelt Kony-sast ja Kostermoast lehmii ja ne ei ois männiet yhel kertoa kaik kuormoa, ois tult liija suur kuorma, ni mie meinasi jot ans mie käy täl viikol yhe liijemma reisu ja vie nuo loput sillo ja ko mie oli kuorma teos mei Juho kans ni eikhä Simo-Antti herja ajelt jo lihakuorma kans mä-nemeä Pietärii päi ja kiire tuntu oleva. Antil ol sillo se "länkkäjal-ka" liinakko. No mie sano mei Ju-hol, jot nyt se mokoma meinoa miu tavaralangollei myyvä tuon kuor-moase, mut älähä huoli, myö tehtii kuorma ja mie käi viel syömäs en-nekö pani hevose rie ettie ja läk-sin tiel. Miul ol sillo se iso musta-harja ja ko mie räppäsi ohjasperi-l sitä hevosta takapuolil ni kyl alko virstat olla poikittai. Kerra mie vä-lil heiti mustharjal heinätuko ettie ja käin ryyppemäs sajut ja läksi toas taipaliel. Mie ko peäsi Korki-ojamäkie ni mie näin ko Anti länk-käjal-ka seiso siin sainoi ies riuvus. Mie jäti hevosei tekemmäks ja kä-veli toisie sanoihe. Enhä mie malt-tant siin kauva syötteä ko toas rop-pasi mustharjoa ja ajeli sammoa kyytii Pietärii ast.

Antti ei arvant, jot mie jo nyt oisi häne kannoilloa eikä osant pit-teä varroasa. Miul ol jo aamusil, ko liikkeiet aukesiit, kuorma myö-

ty ja purettu, ko Antti aijoa kuhho-atti kartanol ja alko kohta ihme-tellä, jot mill ihmiel sie uot tän lentänt ko mie en uo sinnuu tie peäl näht ja ko mie tei sivutse tuli ni sie vast olit kuormoa tekemäs. No mikäs siin, miul ol jo rahat tas-kus ja Antil ei auttant muuta ko lähtii vähä nolon miehen etsimeä toista paikkaa mihi ois soant kuor-moase myötyy.

No mikä siin, ko näi mukavast täs käi ni nyt pitteäki ja kannatoa-ki viijä vähä vaik sairauve varalt leäkettä kottii ja nii mie käin os-tamas puteli. Mut siinhä se toas ol se tenkkapoo, mite se viijä tullist läpi, ne ko tahto olla nii mokoma tarkkoi ne tullimiehet. No, mie meinasi jot eihä teä ensimmäine rei-su uo ja kylhä se täst selvijä. Li-kempän tullii mie köyti sen pullo pitkäl rihmal rie kaploasie kii. No tullimiehet kysy jot onk siul mitteä luvaton. Mie sanon jot ei uo mit-teä mut peräs tulluo, jos sattuua ja tulha se ko just ol satant uutta lunta ni se pullo tul siin pehmijäs lumes eikä rikkohuntukoa. Voivat-ha ne arvata jot miul on jottai tek-keil, mut mitäs mie siint väliti.

Tällästä ain parrain päi osuvoo muistelusta ol Yllöl vaik kui paljo tarittavan. Heäkö ol sellane opti-mistise elämäkatsomukse ommoava sen aja kansalaine ja sellane mu-kava kuva hänes o miu mielehei jeänt.

A K-u

Virtasilla oli ollut vähän toraa ja tunnelma oli matalalla. Rouva yritti keksiä keinoa saadakseen miehensä nolatuksi ja kysyi ivalli-sesti.

— Tiedätkö sinä lainkaan, mikä eroittaa miehen aasista?

— Ainakin aasinajaja, vastasi Virtanen.

— Eikö minulla ole pienet jalat? Oletko koskaan nähnyt mitään pie-nempää?

— Kyllä, kenkäsi.

Muurahaisten munia

Joskus kauan sitten, liekkö ollut siinä 1910 paikkeilla, olin nähnyt sanomalehdessä ilmoituksen, jossa jossa joku apteekkari ilmoitti osta-vansa muurahaisten munia. Olin myös kuullut että niistä valmistetiin lääkkeitä, mm. muurahaishap-po-linimenttiä, reumaattisia kipuja lievittämään. Mutta en ollut mil-loinkaan kuullut kerrottavan että miten niitä muurahaisten munia hankitaan. Niinpä sitten olinkin äärimmäisen kiinnostunut asiasta kun kerran ihan sattumalta jou-duin näkemään miten tuo hankinta tapahtuu.

Kesälomieni aikoina pistäydyin joskus Petäjärvellä käydessäni Saijanjoen koskella harjuksia on-kimassa ja lohiakin tavoittamassa. Kerrankin kirkkaana elokuun aa-muna olin jo onkinut kosken sen-kertaiset antimet Koskelasta Kart-tusen myllylle saakka kun pälkähti päähäni kokeilla jokea vielä siitä alaskin päin. Mutta kokeilematta se sillä kertaa jäi. Sillä heti ensimmäi-selle niittyaukeamalle tultuani jou-

duin katselemaan jotakin erittäin mielenkiintoista työntouhua. Siinä pyörähti pari tuntia aivan kuin huomaamatta — niin oli näkemäni ihmeellistä. Sain nimittäin ihan vie-ressä seurata miten muurahaisten munien kerääminen tapahtuu.

Yksi Petäjäjärven vanhoista nai-sista, arviolta noin 70-vuotias (ni-meä en enää muista) oli rakentanut siihen nerokkaan "pyydyksen" muu-rahaismunien saamiseksi. Pienoisen puron uoman viereen hän oli pois-tanut ruohoturpeet noin kahden neliömetrin alueelta, tasoittanut sen ja kaivanut vaaksan levyisen vaon tuon alan ympäri sekä johtanut ve-den juoksemaan myös tähän va-koon. Sitten hän oli läheiseltä kan-kaalta ottanut sopivan kokoisen muurahaispesän säkkiin ja kaata-nut säkin sisällön rakentamaansa "saareen". Sen jälkeen hän asetti noin kyynärän pituisia lehdeksiä tuon pyyntialueensa auringonpuo-leisille reunoille niin, että ne loivat varjopaikkoja itse tasanteelle. Heti

tuli muurahaisille tavaton kiire. Ihan juoksujalkaa ne alkoivat kii-dättää riisryynin kokoisia ja näköi-siä munia auringonpaisteesta varjo-kohtiin, ettei voimakas valo ja lämpö pilaisi munien tehokkuutta. Näin syntyi nopeasti jokaisen leh-deksen varjoon munakasoja, mitkä ovela ihminen varsin mukavasti siirti puhtaaseen liinapussiin. Kun kaikki munat oli saatu talteen pyyntimummo kylmästi pyyhkäisi havuneulaset ja muurahaiset veden vietäviksi ja haki kankaalta uuden munakkaan pesän erittelyynsä.

Olin tuossa kohtauksessa saanut erittäin selvän havaintoesimerkin siitä kuinka ihminen voi olla niin-kin viisasta eläintä kuin muura-haista viisaampi — vaiko vain ove-lampi! Mutta olempa melkoisen varma siitä, että ihminen, ainakin noin yleisesti ottaen, ei ole muura-haista ahkerampi, eikä suhteelli-sesti katsoen myöskään voimak-kaampi.

Arvi Karvonen

Kuinka Suvannon Seutu saa painoasun

Lehtemme lukijoille lienee mie-lenkiintoista tietää, millä tavalla tämä lehti saa painoasunsa. Koe-tan seuraavassa selostaa asian käy-tännöllistä puolt.

Aikaisempina vuosikymmeninä oli kirjapainoja vain kaupungeissa, jos-sa ilmestyi esim. sanomalehtiä ja elämänsyke oli muutenkin vilk-kaampaa. Nykyisin on kuitenkin painettu sana saanut yhä suurem-man merkityksen ja aiheuttanut sen, että kirjapainoja on myös maa-seudulla monissa asutustaa-ajamissa.

Viialassa on kirjapaino toiminut jo viisitoista vuotta ja on se sijoi-tettu Viialan vanhaan kirkkoon, jo-ta on laajennettu ja muutenkin muuteltu tarkoitukseen sopivaksi.

Suvannon Seutu on painettu täällä 1963 alusta lähtien.

Kirjapainon, niinkuin muunkin yrityksen, ensimmäinen edellytys on se, että saadaan riittävästi työtä, sillä koneisiin ja laitteisiin täytyy kiinnittää huomattavia pääomia en-nenkun pääsee alkuun. Useimmat kirjapainot lienee perustettu sään-nöllisesti ilmestyvän sanomalehden yhteyteen. Näitä pitäjä- tai alue-lehtiä ilmestyy Suomessa noin kak-sisataa kappaletta ja useilla näillä on, jos ei omaa kirjapainoa, niin ai-nakin osuus sellaiseen. Viialan kir-japainossakin painetaan neljä sään-nöllisesti joka viikko ilmestyvää sanomalehteä, Viialan Sanomat, Karjaan Seutu, Pirkanmaa ja Hat-

tula. Lisäksi tehdään siellä kaiken-laista alaan kuuluvaa työtä aina monivärisiin reklaamikirjasiin ja julisteisiin saakka.

MITEN SITTEN SUVANNON SEUTU "SYNTYY"

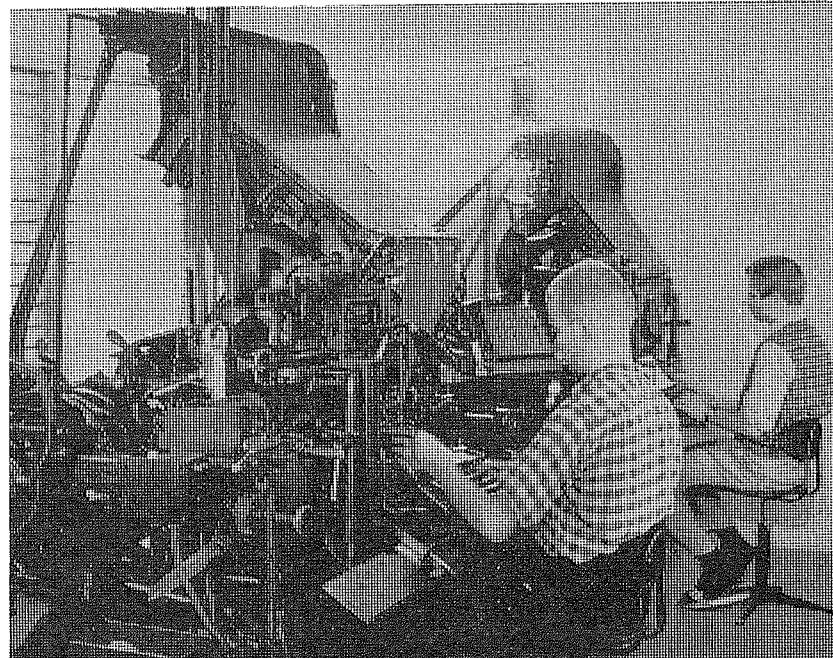
Lehtemme tulee harvoin sellaisia kirjoituksia, jotka sinänsä ovat painokelpoisia. Avustajamme ovat usein ikäihmisiä, jotka eivät ole pe-rehtyneet lause- ja kieliopillisiin seikkoihin, nämä ovat kuitenkin painetussa sanassa kaiken a ja o. Usein täytyy kirjoitus kokonaan muokata uudelleen, mutta siinä esiintyvä asia ja sen tyylitietoisuus mahdollisuuksien mukaan säilyttää

niin paljon kuin mahdollista. Haluan tässäkin yhteydessä huomauttaa ettei kenenkään pidä säikähätä, jos hän ei hallitse tarkoin kirjoituksen muodollista puolta. Pääasia on siinä että kirjoituksella on jotakin sanottavaa lukijalle, muuten ei sillä ole mitään merkitystä.

Kun lehden numeron kaikki kirjoitukset on puhtaaksi kirjoitettu ne joutuvat toimituskunnan tarkastettaviksi. Tässäkin vaiheessa joudutaan joskus kirjoituksia muuttelamaan, lyhentämään tai laajentamaan tarpeen mukaan. Yleensä toimituskunta koettaa katsoa ettei pahoja kömmähdyksiä ja epäjohdonmukaisuuksia pääsisi syntymään lehden sisällössä.

Tämän jälkeen viedään lehden materiaali kirjapainoon. Täällä ei enää paljoa puututa lehden sisältöön, mutta lehden ulkonainen puoli — "näyttävyyttä" — riippuu kokonaan kirjapainosta. Tekstin ja kuvien asettelu, otsakkeet ym. vaikuttavat ratkaisevasti lehden ulkonäköön.

Kirjoitukset menevät ensiksi konelatoomoon. Viialan Kirjapainossa on kaksi ns. Linotype-latomakonet-

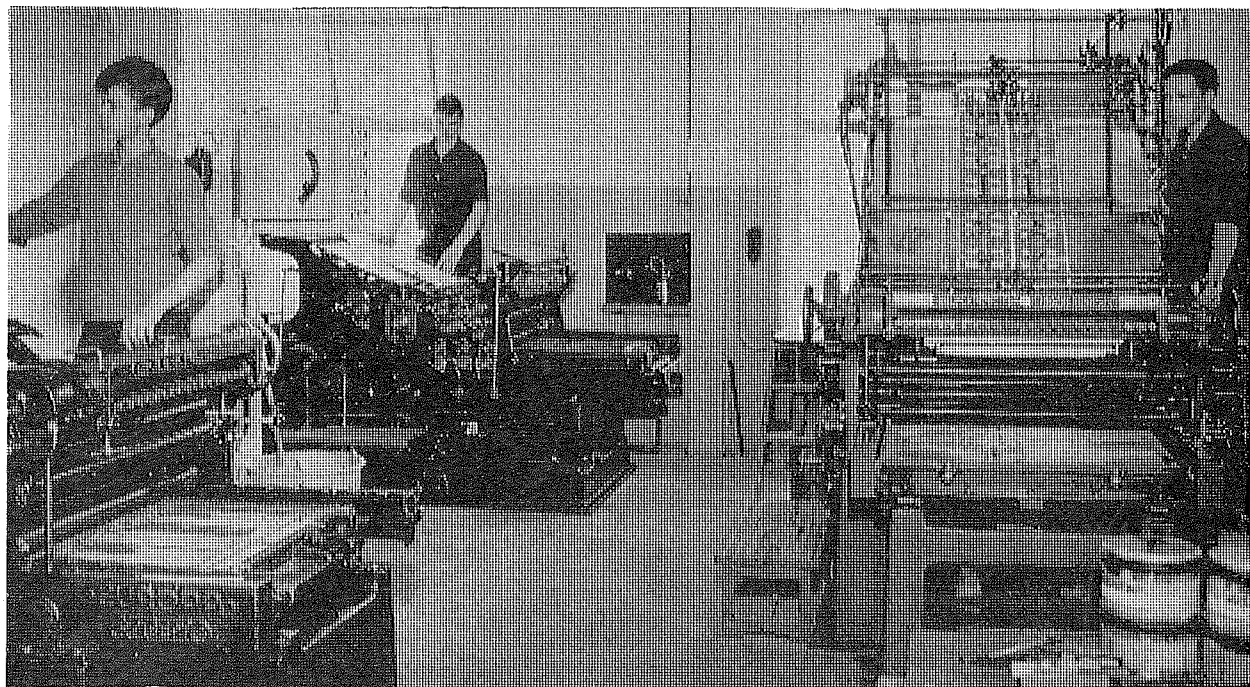

Konelatojat Veijo Sutinen ja Jorma Miettinen työssään.

ta, jotka ovat hyvin monimutkaisia ja nerokkaita laitteita. Koneissa on saman tapainen näppäimistö kuin kirjoituskoneessa ja ne valavat kirjoituksen jokaisen rivin erikseen lyijyyn. Nämä lyijyriivit taitetaan ladelmalaivalla sivuiksi ja ladotaan sitten käsin niihin suuremmilla

kirjaimilla otsakkeet, sovitetaan kuvalaatat teksteineen paikoilleen.

Harvoin sattuu niin onnellisesti, että lehteä varten tuotua kirjoitusta tulee täsmälleen sopiva määrä. Joskus jää puolikin sivua vapaaksi, joskus tulee kirjoitusta niin paljon ettei se sovi kaikki lehteen. Tällöin

Näkymä paino-osastolle. Oikealla olevalla koneella painetaan mm. Suvannon Seutu, koneen ääressä Jorma Honkala. Oikealla painajat Arto Lähteenmäki ja Jouko Tanskanen.

EEMIL LEINONEN:

VII

Näin kertoilee Vilho Sipiläinen matkoistaan ja kokemuksistaan. Porsaskauppa tai porsaanvälitys aloitettiin meillä 1926. Meillä oli silloin pääsiäisen aikoihin kahdella emakolla yhtäaikaisesti samanikäiset porsaat. Ollikaisen Mikko ja Loposen Ale olivat käyneet niitä katsomassa parikin kertaa. Isäni ei pannut niille hintaa, sanoi vain että kasvakoot vain suuremmiksi, enemmän niistä sitten saa.

kysyi että kummalle ne menevät?

Kohta selvisi että uusi yrittäjä oli lähdössä. Tehtiin rahtikirjat, määräsena Joensuu, vastaanottaja J. Sipiläinen. Aleks Loposen naama meni hiukan totiseksi kun huomasi että meidän porsaat oli osoitettu samaan paikkaan kuin hänenkin. Nyt selvisi hänelle että miksi ei Sipiläisen Juhani myynyt porsaitaan hänelle, ne olivatkin erikoisen suuria ja hyviä. Mutta yrittäminen hän on vapaata jokaiselle.

vaunuun. Sakkolan asemalta tuli vielä lisää. Sieltä oli lähdössä Karosen Matti ja Peltosen Simo. Uusi tulokas ei tuntunut olevan oikein haluttua seuraa, mutta olihan siellä tilaa uudellekin.

Juna oli aamulla 8 aikaan Joensuuissa. Toisilla oli jo ajuri tilattu. Laitisen Heikki oli kuorma-ajuri ja oli niitä toisia vastassa. Mutta porsaat eivät sopineet samaan kuormaamaan, eikä toiset pitäneet väliä, vaikka uusi tulokas myöhästysikin

Sakkolan porsaista ja porsasparisniekoista

Raudun radalla kulki porsasvaunuja kahdesti viikossa, tiistaisin ja torstaisin, myöhemmin muutettiin tiistai maanantaiksi. Pääsiäisen jälkeisenä tiistaina lähti isäni reisuun, niinkuin silloin sanottiin. Porsaslaatikot oli jo tehty lauantaina valmiiksi. Kun ajettiin Petäjärven asemalle, oli siellä jo Ollikaisen Mikko ja Loposen Ale ottamassa porsaita vastaan tuojiltaan. Joku tuli katsomaan meidän porsaita ja

Seuraavana aamuna oli joensuu-laisessa "Karjalainen" lehdessä Sipiläisen porsaanmyynti-ilmoitus. Muuten olisi ollut toisilla syytä ivailemiseen, että on lähtenyt toisen ilmoituksella kuokkimaan, tulee myymään porsaita eikä raaski ilmoitusta lehteen laittaa. Tulkoon mainituksi että ilmoituskulut olivat aika suuria porsaskauppassakin.

Porsaat, jotka oli osoitettu Joensuuun, lastattiin kaikki samaan

torilta. Ajuri tuli kuitenkin kohta takaisin ja vei sitten porsaat torille. Siellä oli jo kovasti väkeä porsaslaatikoiden ympärillä, mutta kun oli lehdessä myös Sipiläisen nimellä ilmoitus niin jäätin odottamaan uutta tulijaa. Kohta tämä tulikin. Kun hänellä oli suuria ja hyviä porsaita niin ne menivät ensimmäisinä kaupaksi. Niin ollen tulos oli hyvä. Miten lie toisille käynyt, sitä en tiedä.

Kaikilla entisillä kävijöillä oli sellaiset jälleenmyyjät, jotka ottivat tähteeksi jääneet porsaat hoi- taakseen ja myydäkseen. Porsaitahan ei tavallisesti koskaan tuotu takaisin. Sellaista ei liene muulloin tapahtunut kuin ehkä sota-aikana. Matti Naskalin piti tuoda kerran porsaat takaisin kotiin ja ottaa uusi alku.

Seuraavana aamuna tulin Kiviniemen asemalle isääni vastaan. Meillä oli silloin auto ensimmäistä vuotta. Sitten lähdettiin ostamaan uutta parttia seuraavaksi viikoksi. Ajettiin Röykkylään, siellä oli aina keväisin paljon porsaita. Ostettiin Vullin Tuomaalta, Karppasen Juholta ja Vanhasen Villeltä, siis kolme pahnuetta seuraavaksi viikoksi tuotavaksi Kiviniemen asemalle,

täytyy ottaa ladelmasta jotakin pois tai vaihtaa pitkä kirjoitus lyhem- pään, ja jättää valmiiksi ladottu teksti seuraavaan numeroon. Jos jollekin sivulle jää valkoinen tyhjä paikka, täytyy sekin saada jollakin tekstillä täytetyksi.

Viimeistään tässä vaiheessa otetaan lehdestä korjausvedos, joka luetaan tarkoin, korjataan painovirheet ja tehdään muut tarpeelliset muutokset. Sitten onkin lehti valmiina painettavaksi.

Painaminen suoritetaan ns. silinteripainokoneella, joka painaa tekstin paperiarkin toiselle puolelle, jonka jälkeen arkki käännetään ja painetaan toinen puoli. Sitten viedään painoarvit erikoiseen taitta-

miskoneeseen, joka taivuttaa arkit lehden kokoisiksi. Suvannon Seudun numero on muodostettu taivutamalla yhdestä arkista, paitsi jos kansi tehdään erilaisesta paperista niinkuin esim. viime joulunumerossa, jolloin kansilehti painetaan erikseen.

Tikkauskoneella tikataan lehden arkit yhteen, jonka jälkeen lehti leikataan oikeaan kokoonsa.

Tämän jälkeen liimataan lehden takasivulle osoitelappu ja lehti on valmis vietäväksi postiin, josta se toimitetaan tilaajille.

Näin Suvannon Seudussakin, vaikka se ilmestyy pienenä ja vaatimattomana, on oma organisaationsa ja eri työvaiheensa, ennenkuin se on valmiina lukijansa edessä.

josta sitten tulikin meille vakinaisen lähetyssasema.

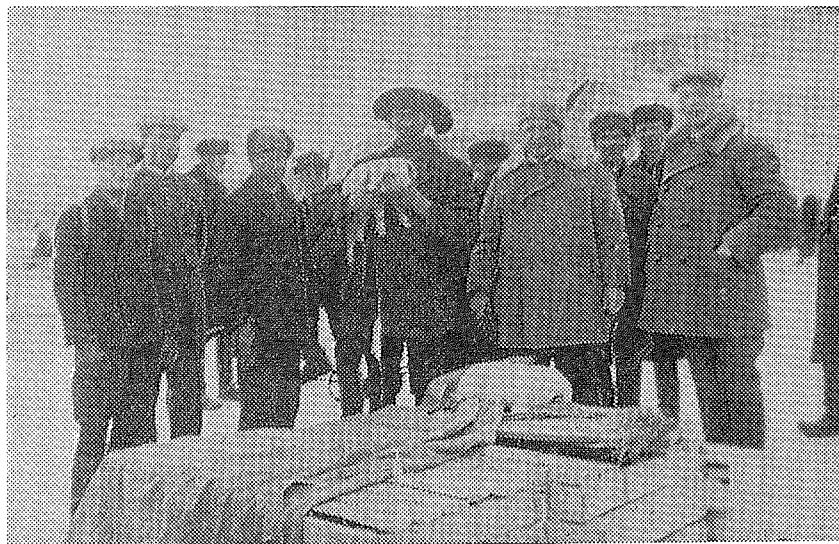
Seuraavana tiistaina alkoi uusi reissu. Suunta oli sama, Joensuu. Ilmoitukset lehtiin samaan tapaan ja samat kupatsat taas menossa. Mutta nyt ei ollutkaan tulos niin hyvä. Puolet porsaista jäivät myymättä. Mitäs nyt? Toiset saivat jättää myymättömät porsaats hoitajilleen, mutta niille oli sanottu, että jos otatte Sipiläisen porsaita niin he ottavat uudet hoitajat. Kun niillä oli hyvät hoitopalkat niin he eivät ottaneet meidän porsaitamme.

Torilta ajettiin pois kello 12. Isäni kertoi olleensa vähän ihmeissään. Mihin tästä saa nämä loput porsaats? Silloin sattui ajamaan torille se kuorma-ajuri, joka oli tuonut aamulla asemalta porsaats torille. Isä kysyi että voisiko nämä loput porsaats viedä heille? ”Kyllähän tuo ehkä hyvinkin käy, mutta kysäistäänpä tuolta mejän akalta että mitä se tuumaa. Sillä on tuossa torilla kahviteltta”. Isäni meni esittämään tälle muijalla asiaa. ”Kun teillä on talli ja hevonen niin voititteko ottaa nämä porsaats hoitaaksenne? Minä panen ilmoituksen lehteen torstaiksi, silloin ei ole muita myyjiä. Tuokaa porsaats torille ja yrittäkää myydä ne, jos eivät mene kaupaksi niin katsotaan sitten ensi viikolla mitä tehdään kun tulen taas tänne.”

Tämä oli Elli Laitisen, hyvin suulas ja railakka muija, joka pani asiat toimeksi. Hän soitti jo torstaina meille kotiin ja ilmoitti että porsaats on myyty, tuokaa kiireesti uusia. Elli rupesikin vakituisesti myymään porsaita. Tämä Elli tunnettiin sitten Joensuussa porsas-Ellinä. Hän oli tarmokas nainen. Kun hänen miehensä kuoli, jäi hänelle kahdeksan lasta. Porsaskaupalla ja torikahvilasta saaduilla tuloilla hän koulutti niistä neljä ylioppilaaksi. Elli on sanonutkin että Sipiläinen melkein pakolla hänet porsaskauppiaksi opetti.

Tässä vielä pikkujuttu Ellistä. Minulle jäi jossakin porsaita täh-

teeksi ja lähetin ne Ellille. Ne jou-
tuivat Joensuuhun pyhäaamuna. Elli tuli hakemaan, mutta ei annettu pyhäaamuna pois, sai vaansyöt-
tämässä käydä. Porsaats olivat tavaratoimiston makasiinissa. Ne olivat päässeet yöllä pois laatikosta ja sokeneet kymmenen kilon voilaatikon. Elli tuli maanantaiaamuna hakemaan porsaita pois. Asemamiehet sanoivat että he vaativat korvausta kun porsaats tahrivat voin ryvettyvät rasvaiseksi makasiinin lattian. ”Vai korvausta”, vastasi Elli. ”Jos yksikään porsas kuolee niin minä vaadin teiltä korvausta. Ettekö muista, että kävin eilen täällä ja olisin vienyt ne pois, vaan ette antaneet”. Miten lienevät asemamiehet sen voiasian selvittäneet, se kun oli vielä sitä korttiaikaa. Senjäl-

Vilho Sipiläinen myymässä porsaita Suvannon torilla.

keen sai Elli porsaats pois asemalta vaikka jouluaamuna.

Sillä tavalla se alkoi, porsashomma. Käytiin autolla kaksissa miehin ostamassa. Isä kun sanoi että sinä ostat huonoa tavaraa, porsaats ovat liian pieniä ja liian ja liian kalliita. Sattui sitten ettei hän joutunutkaan kolmeen päivään takaisin, oli myynti Lieksassa ja Nurmeksessa, soitti vain kotia että piti ostaa ensiviikoksi neljä pahnuetta porsaita. Lähdin heti ostoon. En-

simmäinen talo, johon poikkesin, oli reilu naapuri, Pulakan Mikko. Heillä oli aina hyviä porsaita ja hyviä olivat nämäkin. Ostin ne. Hinta oli 270:— kpl. Se oli ensimmäinen ostoni, en muista mistä ne toiset sain ostetuksi.

Meillä olivat alkuaikoina ensimmäiset myyntipaikat Värtsilä, Joensuu, Lieksa ja Nurmes. Sattui sitten eräällä reissulla kuopiolainen teuraskarjanostaja, joka tuli isäni luo ja sanoi että hän tilaa kymmenen kappaletta porsaita, mutta ne on tuotava tai lähetettävä Kuopioon ensi viikolla. Hän sanoi vielä että Kuopiossa on kova kysyntä porsaista. Rastas ja Pietiäinen ovat niitä sinne tuoneet. ”Minä tulen ensi viikolla Kuopioon porsaita myymään ja tuon teille ne tilaa-

manne porsaats”, sanoi isäni.

Kotiin tultuaan sanoi isä minulle, että hän menee ensi viikolla Kuopioon. Joensuun lehteen on jo ilmoitukset annettu, sinnekin pitäisi mennä. Sinä saat mennä Joensuuhun. Nyt sain luottamustehtävän lähteä ensimmäiselle porsaskaupamatkalleni Joensuuhun. Se oli keväällä 1927.

Aloin sitten käydä useammin samoilla matkoilla. Tein pienillä partioilla kokeiluja aina Oulua ja Ke-

TENKASTEN.TENGENIEN SUVUN HENKILÖ-TIETOKYSELY KÄYNNISSÄ

Tenkasten—Tengenien sukuseuran toimesta on parhaillaan käynnissä henkilötietokysely mainitun suvun keskuudessa. Tiedustelu koskee kaikkia sellaisia henkilöitä, joilla on edellämäinittu sukunimi tai joiden vanhemmista jompikumi on nimeltään Tenkanen tai Tengen. Tiedustelun tarkoituksena on lähinnä luetteloida kaikki suvun elossa olevat jäsenet laadittavaa sukumatrikkeliä ym. tarpeita varten. Kyse-
lyssä tiedustellaan asianomaisen suvun jäsenen nimeä, syntymäaikaa ja -paikkaa, arvoa tai ammattia sekä sitä seurakuntaa tai muuta rekisteriviranomaista, jossa mainittu henkilö on kirjoilla. Samoja asioita tiedustellaan myös puolison osalta. Vanhempien osalta pyydetään ilmoittamaan heidän nimensä. Edelleen pyydetään täydellistä selvitystä lasten nimistä ja heidän syntymäajastaan. Lisäksi vastauk-

sen yhteydessä on mahdollista antaa lisätietoja mm. opinnoista, toimista ym. seikoista, jotka saattavat olla avuksi sukututkimuksessa.

Tiedustelu koskee sekä sukuseuran jäseniä että niitä suvun jäseniä, jotka eivät ainakaan toistaiseksi ole kuuluneet mainittuun seuraan. Liittyminen sukuseuran jäseneksi voi tapahtua suorittamalla jäsenmaksu, joka on 5 mk täysi-

ikäiseltä jäseneltä vuosittain, posti-
siirtotilille n:o 47-56685. Sellaisia suvun jäseniä, jotka eivät ole vielä saaneet asiaankuuluvaa tiedustelulomaketta, pyydetään ystävällisesti ilmoittamaan edellä mainitut tiedot kirjeellisesti seuran sihteerille, dipl.
ins. Aulis Tenkaselle, os. Helsinki 82, Vuorenpeikont. 5 A 37, puh. 786 426. Pyydettyessä sihtööri voi myös lähettää tiedustelulomakkeen sellaisille, jotka sitä haluavat.

Ahon reunalta

Oli oikein mukavan tuntuista, kun tulla humahti talvi jouluksi, ihan kuin sinne Kannakselle aikoi-
naan, kujaset kukkuroillaan lunta. Katselin siinä aattoillan hämyssä hiljaisen valkoisena seisovaa met-

sää. Tuo metsän joulu on aina lunnonnut minut, se saa mielikuvani kulkemaan kauas satujen suloiseen maailmaan, jonka taustalla kohoaa pyhän yön ihmeellinen tarina. Arkiviikothan nyt ovat alkaneet, mitäpä niistä pyhistä enää, muuten vain luiskahti puhe pyhiin.

Tapasin vanhan kyläpelimannin, joka aikoinaan soitteli monet ”tant-
sut” kylän nuorten iloksi. Sitä kummasteli vanha soittaja, miten aikamme ilo ilmenee niin raskaana. Laahaavana rytminä soi musiikki, vain joskus rämähtää rautaiset kielet villiin ulvahdukseen, jonka sekasotkuista tahtia ei enää tajua entisen soittajan herkkä korva. Toista se oli silloin, kun viulu soi hilpeää, keveää rytmiä. Silloin oli tanssin iloa, jos oli hikeäkin. Soittelin monet joululeikitkin, joita tavallisesti pidettiin pyhien välisinä arki-iltoina. Muutenhan ne olivat tavallisia tansseja jossakin kylän suuressa tuvassa.

Muistanpa sellaistakin sattuneen, kun soittaja syleksi — piti taukoa — kuten silloinen sanonta kuului, työnty mies ovesta tupaan mustassa takissa kaksi valkoista päreen palasta kaulukseen kiinnitet-

nut itseään narrata. Jos joku sanoi että toinen ostaja oli tarjonnut enemmän näistä porsaista kuin sinä, niin Väinö sanoi, että minulla olisi halvempia, tuon ne teille, voit myydä ne samalla kertaa sille niin hankitaan siinä kaupassa molemmat. Väinö Pekkanen kerkesi olla meillä ostomiehenä kahdeksan vuotta.

Eniten käytiin myymässä porsaita Joensuussa, Savonlinnassa, Kuopiossa ja Jyväskylässä. Mutta käytiin myös Oulussa, Kemissä, Kokkolassa ja Tampereella. Porsaskauppaa ehdittiin pitää Sakkolassa noin viisitoista vuotta. Myynti oli viimeisenä viitenä vuotena noin 4000—4500 kpl vuodessa. Matkoja tehtiin noin 35—40 reissua vuodessa. Rautatien vuosilippuja ehdittiin pitää kumpikin kymmenen kappaletta.

Jatkoa seuraa ensi numerossa.

Kirjoituskilpailu

Saadakseen lehteen sopivaa aineistoa, julistaa Suvannon Seutu kirjoituskilpailun. Kirjoitusten pituus saa olla noin tuhat sanaa ja saavat ne olla joko muistelmia tai kaunokirjallisia kertomuksia. Ai-

tynä ja tiedusteli että onko vihitäviä pareja näissä kalenoissa. Löytyihän aina parikin. Iloisen naurun ja kompien sinkoillessa alkoi vihkimisseremonia, mikä ei noudatellut mitään kaavoja, jokainen "pappi" suoritti sen omaa huumoritaapaansa noudatellen. Aluksi hän suoritti lukkarin myötäilemänä messun, muistamassaan tapauksessa tämän pappina esiintyvän kieli

särki hauskaasti renksahtaen ärrää ja tietoisena tästä hän oli valinnut sanat, joissa oli paljon noita kirjaimia. Alkaen äreällä äänellä messun nuottia matkien laulaa: "Hiiri juoksi hirttä myöten, karpä-

nen pärettä pitkin, oravainen ortta myöten, ja —" Nyt olisi käytettävä nykykirjallista sanontaa, jos jatkettaisiin. Samoin siinä uskollisuuspauksen kysynnässä oli sen ajan realistia kielenkäyttöä. "Tahot sie Santra itselleis ottaa tään Kaapron karvamunan ja sie Kaapro tään tytön lyllykän, pehmeän pyllükän?

Ai sie tahot, no mie annan siul luvan kintust kii pijellä—" Ja niin edelleen jatkui sama leikki mojoin kääntein. Kunnes lukkari tarttui asiaan laulaen kansanlaulun — Voi äiti parka ja raukk — säveleellä: "Voi Kapro, sul on nyt Santara, miks siinä seisot sä viel. Onhan sinulla aitta ja sinne vietävää". Tämäkin oli vanha häätapa. Niin leikki päättyi. Viulu soitti jo häävalssia, herkän kaihoisaa. Se otti valtaansa tanssivan tuvan oli vain iloa, unelmia, onnea.

Tähän tapaan muisteli vanha soitaja mennyttä aikaa.

Viki

heen pitäisi vain sivuta jotenkin karjalaisuutta tai sakkolalaisuutta.

Kilpailuun aiotut kirjoitukset on lähetettävä osoitteella Suvannon Seutu Viiala 6, nimimerkillä varustettuna. Mukaan on liitettävä suljettu kirjekuori, jossa on kirjoittajan nimi ja osoite. Kilpailuaika päättyy 1. päivä toukokuuta.

Palkintolautakuntana toimii lehden toimituskunta lisättynä yhdellä alaa tuntevalla jäsenellä.

Palkintoina jaetaan 100 mk parhaimpien kirjoitusten kesken toimituskunnan harkinnan mukaan Toimituskunta katsoo olevansa oikeutettu käyttämään myös palkintona jääneitä kirjoituksia, mikäli kilpailun osanottaja ei sitä kiellä.

Hyvää osanottoa toivoen.

Suvannon-Seutu

Muistojen kirjasta

Kun muistojen kirjasta kääntyy lehti, niin Suvannon seudulle talvi ehti. Lumi tuiskuna lakaisee järven jäällä ja pakkaneen paukkuu mäkien päällä.

Kun talvi on kuurannut pensaat ja puut, luminietoksiin peittänyt salmien suut. Kunpa silloin saisin

Suvannon seuduilla olla ja tallustella kotikartanolla.

Vaik tuntuukin kylmältä talvinen sää. Kevään aurinko kohta taas lämmittää. Vaikka paukkuukin pakkaneen nurkissa tuvan.

Muistojen kirjaan se piirtää vain huuruksen kuvan.

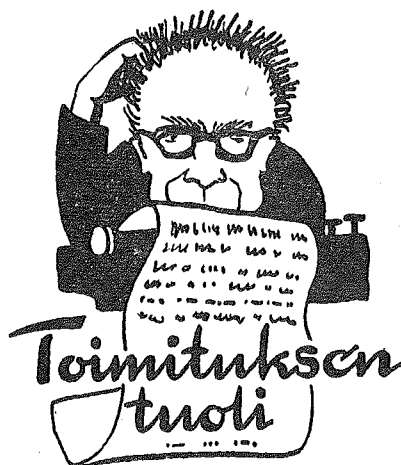
Kun kerran vielä käännetään kirjassa lehti, ehkä silloin jo Suvannolle kevät ehti. Huurre helminä tippuen puista suli, kun taivaalta lämmitti ikuinen tuli.

On muistojen kirjaan painettu ajat nää, ei sieltä unhoon ne koskaan jää. Oli lämmin kesä tai talvi kylmä.

Muistot viivähtää

Suvannon seutujen yllä.

B. KOIVUMÄKI

Suvannon-Seutu aloittaa nyt kahdeksannen ilmestymisvuotensa. Vuosi vuodelta on tilaajamäärä aina noussut ja saavutti viime vuonna tuhannen rajan. Kovin suureksi ei lehtemme levikki nouse koskaan, sillä eihän se kiinnosta muita kuin entisiä sakkolalaisia, joille sen sisältö on tarkoitettukin. Voidaan kuitenkin sanoa että lehden asema on jo vakiintunut sakkolaisten yhdyskuntana ja heille tarkoitettujen tietojen antajana.

Lehtemme on sisältänyt vuosien varrella hyvin runsaasti muistelmia entiseltä kotiseudulta, sellaisia löydämme lehtemme jokaisesta numerosta. Sille sukupolvelle, joka on Karjalassa kasvanut, ne ovat todellisuutta. Vaikka olemmekin jo sopeutuneet uusiin asuinsijoihin ja elämään täällä niin lapsuudenmuistot vievät meidät Karjalaan. Näiden muistojen tallettajana tahtoo lehtemme olla.

Saadaksemme Suvannon Seutuun sopivia kirjoituksia, olemme julistaneet kirjoituskilpailun, niinkuin toisessa paikassa lehteämme näkyy. Toivomme että entiset ja uudet avustajamme ottaisivat tämän huomionsa. Kovin suuria palkintoja emme voi luvata kun lehtemme toiminta on muutenkin vaatimatonta. Toivomme kuitenkin että työn ja kertojan ilo olisi sitä suurempi.

Lähetämme tämän numeron entisten osoitteiden mukaan kaikille viime vuoden tilaajille. Toivomme että mattimyöhäiset uudistaisivat tilauksensa.

MELKEIN KUMMITUS

Pitemmänpuoleisen ihmisen iän verran ajassa taaksepäin taivalsi kehnonpuoleista käärytiä pitkin Lapinlahden kylästä Rautuun päin nuori aviomies Mikko. Hän oli äskettäin tullut Valkjärveltä Lapinlahteen kotivävyksi ja oli nyt menossa asioille Raudun kirkolle, jossa kylän muikin väki toimittelevi milloin minkinlaisia asioita, sinne kun oli ajoittain vuodesta helpompi pääsy kuin Suvannon toisella puolella sijaitsevaan oman pitäjän kirkonkylään.

Valkjärvellä syntyneenä ja kasvaneena oli matka tällä tiellä Mikolle vähän outoa, sillä hän olikin nyt ensimmäistä kertaa kulkemassa metsäistä tietä, jonka varrella kerrottiin nähdyin paljon kummituksia. Sinne oli aikoinaan haudattu sodassa kaatuneita venäläisiä sotilaita ja siitä ne kummitukset. No sellaisiahan miehin mies ei ainakaan päiväsaikaan osannut etukäteen pelätä.

Ehdittyään melkein matkansa metsäisen osuuden puoliväliin Mikko kuitenkin aivan yllättäen huomasi oudon näköisen eläimen tarkastelevan häntä melkoisen kiinnostuneen näköisenä tien varressa. Eläin oli tosiaankin siksi paljon erikoinen ettei hän aikaisemmin ollut sellaista nähnyt ja senpä vuoksi olivatkin veret vähällä hänen kasvoillaan hyytyä. Nopea arviointi osoitti kuitenkin ettei se ollut mikään suurempi petoeläin. Ei susi eikä karhukaan, jotka hän molemmat oli jossain aikaisemmin nähnyt. Mikään kotieläin se myöskään ei näyttänyt olevan. Hirveä se muistutti eniten, mutta oli kuitenkin väriltään erilainen ja erittäin pitkistä sarvistaan huolimatta se olisi ollut hirveksi kovin pienikokoinen. Mikähän se sitten mahtaisi olla? Tuumiskeli Mikko. Pahimmasta säikäyksestään selvittyään, totesi hän ettei eläin näyttänyt vihaiselta, eikä erikoisen araltakaan. Jonkun aikaa siinä toisiaan silmäil-

tyään, huomasi Mikko eläimen alkavan lähestyä häntä varovasti, mutta kaikesta päätellen ystävällisissä aikeissa. Hitain hiipivin askelin se lähestyi yhä lähemmäksi häntä, turpa mahdollisimman paljon eteen työnnettynä, se oli pian niin lähellä että nuuhkaisi hänen käsiään ja käänteli sitten päätään sopivampaan asentoon taputtelemistä ja sittelyä varten, jota se ilmeisesti odotti. Sen asian Mikko kyllä heti tajusi ja niin olivat ystävyyssiteet solmittu. Siinä samassa hän huomasi myös eläimen sarviin käärityn talutushihnan, josta hän päätteli eläimen jonkun omaksi. Muisti hän vähitellen senkin, että paikkakunnalla oli kerrottu erään lappalaisukon kiertelevän näyttelämässä poroaa. Tämä oli nyt varmasti se poro.

Aikansa poron kanssa tuttavuutta tehtyään, siliteltyään ja taputeltuaan sitä, lähti Mikko jatkamaan matkaansa. Mutta näyttelymatkoilla poro oli tottunut kovasti ihmisiin ollen edelleenkin seurankipeä ja niin se lähti astelemaan hänen perässään. Ensialuksi asia ei näyttänyt vakavammalta, mutta kun poro ei Mikon monista yrityksistä huolimatta halunnut erota hänen seurastaan, muisti hän vihdoinkin sen sarviin käärityn talutushihnan. Kun mikään muu ei näyttänyt auttavan, niin hän päätti sitoa poron siksi ajaksi puuhun kun olisi käynyt asioillaan Raudussa ja sitten takaisin tullessaan taas päästäisi sen jälleen vapauteensa. Niin hän teki.

Mutta Raudusta palatessaan nuori aviomies oli muissa mietteissään eikä muistanut koko poron olemassaoloa, ja vielä vähemmän sen puusta irti pääsemistä.

Vasta kotiin tultuaan, kun hänen nuori aviosiippansa Helena rupesti kyselemään matkan kuulumisia, muisti Mikko ettei ollutkaan kotimatalla muistanut päästää poroa

irti puusta. Hän melkein jäähmettyi siihen paikkaan, eikä tahtonut saada sanaa suustaan. Mikon häitäntynyt ja erikoinen käyttäytymisen säikäytti jonkin verran Helenakin. Hän arvelikin Mikon matkallaan nähneen kummituksia.

— Melkei sellaselt se ensittä näytti. Tuumasi Mikko rauhoittutuaan sen verran, että sai päälisin puolin asian Helenalle selvitettyksi.

Selvityksen ehdittyä siihen vaiheeseen, jossa Mikko kertoi sitoneensa poron puuhun alkoi Helenan ääni saada vakavoitumisen sävyjä. Ja kun jouduttiin selvityksen siihen kohtaan, jossa Mikko ei muistanutkaan kotiintullessaan päästää poroa irti, otti Helena puheenvuoron kokonaan omiin käsiinsä ja ensialuksi Mikon valkjärveläistä puhetapaa matkien aloitti.

Vai aattelit sie, etkä muistantkaa päästää porroo irt puust. Ja sen jälkeen omaa puhetapaansa käyttäen jatkoi.

— Voi sie avopeä, Voi sie huopahattu. Et sie tiije millaisii noitti lappalaist ovat. Noituut viel vaik siul poro sarvet peähäis. Ala nyt mennä kiiriest laskemoa se poro sielt puust pois.

Eikä siinä Mikolla paljon puolustelemista ollutkaan. Vaan vilkkain askelin hän lähti saapastelemaan takaisin puoliväliin Rautua. Ja siellähän se oli edelleen poro puuhun sidottuna, josta nyt pääsi pian vapauteensa. Se oli kuitenkin puuhun sitomisesta sen verran nokkaantunut ettei enää lähtenyt seuraamaan Mikkoo, vaan hävisi kiireen vilkkaa omille teilleen.

Riittihän tapauksen johdosta Mikon kotiin tulon jälkeen tarinaa pitkäksikin ajaksi, mutta vähenhän se aikaa myöten ja rauha palasi jälleen perheeseen.

Kuitenkin vielä monien vuosien jälkeen kertoi Helena mielellään Mikkoo kiusoitellessaan porotarinan hyville ystävilleen monia ker-

Helsingin kuulumisia

Tunnetun sakkolalaisen hevostiehen Mikko Pitkäsän leski Kerttu o.s. Halme, täytti pyöreitä vuosiaan (60) 5.11.65. Tätä vanhuutta ei hänessä kylläkään näy missään. Hän toimi v. 1925—1930 Räisälän osuuskauvan kirjanpitäjänä, kunnes Mikko löysi hänet v. 1930, jonka jälkeen he asettuivat nuorena parina Viipuriin. Siellä Kerttu Pitkänen toimi 4 vuotta, vuoteen 1939 Et. Karjalan Hevosjalostusliiton rahastonhoitajana ja kirjanpitäjänä. Samanaikaisesti hän oli Viipurin Hevosystävien seuran tilinpitäjänä. Talvisodasta alkaen v. 1939—65 hän on hoitanut erilaisia eläinlääkintätoimiston tehtäviä. Ystävien piiri kävi häntä onnittelemassa, mm. Sakkola-Seuran johtokunta. Hän on eri tehtävistä tunnustuksena saanut useita ansiomitaleja, mm. 1939—40. Mm. 1941—45, Vr AM 2, SVR M 1.

Kaksoissisaret Matti Laamasen tyttäret Selma ja Aune täyttivät 50 v. 20.11.66. He ovat syntyneet ja kasvaneet Sakkolan Sipilänmäellä. Selma kävi Petäjäjärven emäntäkoulun ja on taitavana emäntänä hoitanut kotitehtäviä. Sotien jälkeen hän sakkolalaisten siirryttyä uusille paikoilleen kävi Pirkkalasta käsin Tampereella työssä Valiolla ja Sarvis Oy:llä. Isänsä Matti Laamasen kuoltua hän muutti Helsinkiin, ja toimi liikeapulaisena sakkolalaisen Hilma Pitkäsän siirtomaatavarakaupassa myymäläapulaisena ja omistajan lopetettua liikkeensä v. 1963 siirtyi jatkamaan työtä samalla alalla.

Aune Pitkänen, o.s. Laamanen, tuli ylioppilaaksi Käkisalmen Yhteislyseosta ja valmistui sairaanhoitajaksi Viipurin Sairaanhoidtajainopistosta. Toimi sairaanhoitajana Viipurin läänin sairaalassa, kunnes v. 1945 solmi avioliiton maanviljelijä Vilho Pitkäsän kanssa (Karholasta). On toiminut ja on edelleen Työterveyslaitoksen leikkaussalin hoitajana. Tästä toimesta hän on saanut juuri 10-vuotismerkkin. — Sakkola-Seura onnittelee.

Tuomiorovasti Eino SARES ent. Böckerman Sakkolasta on saanut tasavallan presidentin hänelle myöntämän Suomen Leijonan ritarikunnan komentajamerkin itsenäisyyspäivänä 1965. — Sakkola Seura onnittelee.

T.K.V.

toja. Lupsakkaana miehenä Mikko ei siitä kuitenkaan ollut millänsäkään. Jatkoipahan tavallisesti tarinan loppuun.

— Kyl se lappalaisukko ol jolleki kylästä lähtissää sanont, jot kyl

VAINAJIA

MARTTI KUPARINEN

19.1.1966 kuoli kotonaan Vesilahdella vanha isäntä Martti KUPARINEN 86 vuoden ikäisenä. Hän syntyi Sakkolan Petäjäjärvellä 11.4.1880. Martti KUPARINEN otti osaa pitkän elämänsä aikana moniin yhteisiin rientoihin, mutta enimmänsä hän on saanut aikaan musiikin alalla. Kun lääkäri Levison viime vuosisadan lopulla perusti Sakkolaan torvisoitokunnan, liittyi siihen mukaan myös nuori mies Martti KUPARINEN. Tässä soittokeuhkossa hän toimi uskollisesti monia vuosikymmeniä, välillä johtajanakin. Myös kuorolaulu kuului hänen harrastuksiinsa. Hän toimi ennen sotia myös Sakkolan kirkkoneuvostossa sekä pyhäkoulunopettajana.

Anna-Maria Karonen synt. 16.8.1893 Sakkolassa, kuoli 27.11.1965 Keuruulla.

Eemil Ollikainen synt. 10.5.1906 Sakkolassa kuoli 8.11.1965 Säksmäellä.

Jalmari Hynnä synt. 28.5.1934 Sakkolassa 30.11.1965 Tampereella.

hää sil miehel viel jottai tekköö, ja kylhä se pitkä aikaa pitki meitä vähä niiko pelo al, mut ei siint sen enempää sit kuulunt.

Soini Karjalainen

HELENA SALMELA

o.s. Kurikka synt. 23.4.1889 Sakkolassa kuoli 31.12.1965 Ruovedellä.

Purevan kylmänä tammikuun sunnuntaina valmistautui satalukuinen omaisten ja ystävien joukko saattamaan Helena Salmelaa Ruoveden siunauskappelissa hänen lähtiessään viimeiselle matkalleen.

Siunaustilaisuuden aloitti rouva Lehmusvuori laulamalla tirehtööri Aaro Lehmusvuoren säestämänä.

Ruumiinsiunauksen toimitti vainajan henkilökohtainen ystävä rovasti Joonan Laurila, jonka puheen johtoahtatuksena oli:

Helena Salmela oli siirtolainen loppuun asti. Hän kaipasi kotiin, vaikka olikin kiinni elävässä elämässä ja tunsikin kiinnostusta kaikkien siihen mitä ympärillä tapahtui.

Siunaustilaisuutta avusti rovasti Reino Soini, joka tilaisuuden lopussa luki kohtia Raamatussa.

Suuri oli se kukkakumpu, joka jäi ohikulkijalle kertomaan karjalaisen heimon erään tyypillisimmistä edustajista päässeeseen matkansa päähän. Hänessä yhtyivät kaikki ne hyvät piirteet, jotka tekevät ihmisestä pidetyn, kunnioitetun ja rakastetun.

Vainajan kotona Leppäkorvessa pidetyssä muistoseuroissa puhuivat rouva Eeva Koiranen, rovasti Joonas Laurila ja mv. Uuno Pulakka, jotka kaikki puheissaan valoittivat Helena Salmelan monitahoista persoonallisuutta karjalaisen suurperheen koossapitävänä hahmona, nuorison tukijana ymmärtäjänä ja rohkaisijana.

U.P.

Maria Rämö os. Roininen kuoli 23.12.1965 Toijalassa. Hän syntyi Räisälässä 4.2.1882, mutta suoritti elämäntyönsä Sakkolan Kiviniemessä Vihtori Rämön puolisona.

Anna Maria Pappinen synt. 10.10.1884 Sakkolassa kuoli 1.12.1956 Turussa.

Helena Raisio os. Äikäs, synt. 27.6.1885 Sakkolassa kuoli 22.12.1965 Nokialla.

Anna-Maria Kallonen os. Kallonen synt. 24.2.1887 Sakkolassa kuoli 29.12.1965 Ruovedellä.

MERKKIPÄIVIÄ

80 vuotta täytti 11.2.1966 Hilja Hinkkanen Vesilahden Vakkalassa, kotoisin Sakkolan Hovin kylästä.

80 vuotta täytti 4.1.1966. Aune Naskali o.s. Meskanen Lempäälässä, kotoisin Sakkolan kirkonkylästä.

80 vuotta täytti 20.11.1965 maanviljelijä Martti Kylläinen Punkalaitumella, kotoisin Sakkolan Volossulasta.

80 vuotta täytti 17.12.1965 emäntä Loviisa Makkara o.s. Viskari Punkalaitumella, kotoisin Sakkolan Volossulasta.

75 vuotta täytti vanhaisäntä Aapro Pitkänen 29.11.1965 Huhtamossa. Hän on kotoisin Sakkolan kirkonkylästä ja vapausodan rintamamies. Hän oli Sakkolan kunnan esikunnan palveluksessa kun muutettiin takaisin Karjalaan v. 1941, sekä myös silloin kun jouduttiin sieltä lopullisesti lähtemään. Nykyään hän kuuluu Suvanto-säätiön valtuuskuntaan.

70 vuotta täytti maanviljelijä Matti Kukko 16.12.1965 Enonkosken pitäjän Simanalan kylässä. Hän on syntynyt Sakkolan Valkjärven kylässä.

60 vuotta täytti 1.3.1966 Aarne Kurikka Vesilahden Saukossa kotoisin Sakkolan Petäjäjärvellä.

60 vuotta täytti 12.12.1965 kotisair Selma Nousiainen o.s. Kotti Eurajoella. Kotoisin Sakkolasta.

60 vuotta täytti 22.1.1966 emäntä Tyyne Kekki o.s. Pylkäs Vilp-

Nyt lehmät lypsävät enemmän kun meillä on alettu käyttää Hankkijan Rehusuolaseoksia

PERUSLYPSY
Terveen karjan perusrehusulasos.

KULTALYPSY
A-D-E-vitaminoitu uuden ajan rehusulasos.

FOSFORILYPSY
Fosforilypsyssä on fosforin suhde kalkkiin 1,1:1,0.

Tuotanto

Osallistukaa Hankkijan suureen rehusuolakilpailuun

60 vuotta täytti 1.3.1966 Aarne Kurikka Vesilahden Saukossa kotoisin Sakkolan Petäjäjärvellä.

50 vuotta täytti 8.12.1965 maanviljelijä Eino Kiuru Huittisissa kotoisin Sakkolan Keljasta.

50 vuotta täytti 10.12.1965 esimies Väinö Kuorevedellä, syntynyt Sakkolassa.

50 vuotta täytti 11.1.1966 provi-soori Irma Väyrynen Tampereella.

Hän on kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

50 vuotta täytti 16.1.1966 Eelis Pelttonen Vesilahdella, kotoisin Sakkolan Petäjäjärvellä.

50 vuotta täytti 31.1.1966 Elli Pulakka o.s. Raaska Lempäälässä, kotoisin Sakkolan Petäjäjärvellä.

Lehtemme yhtyy onnitteeluihin, vaikkakin näin myöhään.

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1966 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 4 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

KAIKKI SÄHKÖASIAT

voimme toimittaa edullisesti

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

HALUTESSANNE KAUNISTA JA ARVOKASTA KUTEN

kelloja tai koruja

POIKETKAA SILLOIN MEILLE.

K. Paukku

Nokia - Postia vastapäätä - Puh. 10 731

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAI KAIKKEA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀